

ਹੀਰਾਲਾਲ-ਮਹਾਬੀਰ ਪਰਸ਼ਾਦ ਵਿ. ਮੁਤਸੱਦੀ ਲਾਲ-ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ (ਦੁਆ, ਜੇ.)

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਜ.ਜ. ਸਾਹਮਣੇ

ਹੀਰਾਲਾਲ-ਮਹਾਬੀਰ ਪਰਸ਼ਾਦ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਮੁਤਸੱਦੀਲਾਲ-ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

ਆਰ.ਐਫ.ਏ. 1966 ਦੀ 102-ਡੀ.

3 ਮਈ 1966

ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ (1872 ਦਾ 1)-ਐੱਸ. 34-ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ- ਕੀ ਸੰਬੰਧਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਇਕੱਲੇ-ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ-ਕੁਝ ਸੁਤੰਤਰ ਸਬੂਤ-ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇਕੱਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੇਣਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਛੋਟੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਖਾਤੇ ਦਾ ਰੂਪ. ਪਰ ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲੇਖਾ-ਬੁੱਕ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਰੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਬਿਆਨ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਦਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਦਿੱਖ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਂਟਰੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਖਾਤਾ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਦੋਂ ਮੈਮੋਰੀ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ, ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਬੂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਤੰਤਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪੈਸੇ ਇਹਨਾਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 28 ਮਈ, 1956 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਸਹਿਤ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਦਯਾ ਕਿਸ਼ਨ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਡੀ.ਡੀ. ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਲ. ਅਰੋੜਾ, ਵਕੀਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

436

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ
ਨਿਰਣਾ

(1967)1

ਦੁਆ ਜ. ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 28 ਮਈ, 1956 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 7,126, ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਲਾਗਤ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਫਿਰ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁਝ ਸੌਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਮੁਦਈ-ਫਰਮ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਲ ਸੀ, ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ.. ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਐਕਸਚੇਂਜ, ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਂਦੀ, ਗੁੜ, ਸੋਨਾ, ਆਦਿ ਦੀ ਫਾਰਵਰਡ ਡਿਲਿਵਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀ ਵਜੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਏਜੰਟਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ, ਈਐਸ ਪੰਜਾਬ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਬੁਲਿਓ ਐਕਸਚੇਂਜ ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ। ਅਗੱਸਤ, 1949 ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਚੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰ, ਚਾਂਦੀ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਆੜ੍ਹਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੈਂਬਰ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਪਰੋਕਤ ਚੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ c ਚਾਂਦੀ, ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਗੁਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੱਖਰਾਂ A, B, C, D, G ਅਤੇ H ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ। 7 ਨਵੰਬਰ, 1949 ਤੱਕ, ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਐਪ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 9 ਨਵੰਬਰ, 1949 ਤੋਂ 14 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਤੱਕ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੀ ਸਿਲਵਰ ਅਤੇ ਗੁਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਖਰਾਂ E, F ਅਤੇ I ਨਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ F, ਅਤੇ I ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। 6,169-16. ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਆਜ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 7,126, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਐਚ.ਏ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਣਿਆ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਚੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਅਲ ਸੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਕਾ ਅਰਹੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੀ। ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ

ਹੀਰਾਲਾਲ-ਮਹਾਬੀਰ ਪਰਸ਼ਾਦ ਬਨਾਮ ਮੁਤਸੱਦੀ ਲਾਲ-ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ (ਦੁਆ, ਜੇ.)

ਏ, ਬੀ, ਸੀ, ਡੀ, ਈ, ਐਫ, ਜੀ, ਐਚ ਅਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ 10000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। 250 ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਤੋਂ, ਪਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 4 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿਚਲੇ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਾਧੂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਹੋਣ ਦਾ ਕਥਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਿਹਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਆਜ ਸਮਝੌਤਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ। . ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ 15 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਗੁਰ-ਸ਼ੱਕਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਫਾਰਵਰਡ (ਸੱਤਾ) ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਠੇਕੇ ਸੱਤਾ) ਨੂੰ ਵੀ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। con ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ. ਗੁਰ ਸ਼ਕਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ (ਸੱਤਾ) ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਿਵਾਦ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ, ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਦੀਆਂ ਅਕਾਊਂਟ-ਬੁੱਕਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਝੂਠੀਆਂ ਸਨ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਡੇਟ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਥਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਨੇ ਕੁਝ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਹ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਉਹੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਅਰੋੜਾ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ 12 ਦਸੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਏ ਤੋਂ ਹਿਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ। ਇਹਨਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। 7 ਨਵੰਬਰ 1949 ਨੂੰ ਵੀ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ ਫੱਗਣ ਸੁਦੀ 15, ਸੰਬਤ 2006 ਲਈ।(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: ਸਾਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗੁਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 14 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ

ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਘਾਟੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਕਿ 12 ਮਾਰਚ, 1953 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: -

- (1) ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਨੁਸੂਚੀ। ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਗੁਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ?
- (2) ਕੀ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ?
- (3) ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ?
- (4) ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 14 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
- (5) ਕੀ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਲਾ ਸੈਂਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ?
- (6) ਮੁਦਈ ਘਾਟੇ, ਅਰਹਤ, ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਤਫਾਕਿਕ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ?
- (7) ਕੀ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਕੋਲ 14 ਫਰਵਰੀ, 1950, ਜਾਂ 15 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ? ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
- (8) ਰਾਹਤ.

26 ਫਰਵਰੀ, 1954 ਨੂੰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 14 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਦੀ ਬਜਾਏ 15 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਮੁਦਈ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਲੇਖਾਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਦੇਸ਼ ਮਿੱਤਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1, ਨਿਯਤ ਮਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੁਆਰਾ 14 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਖੜ੍ਹੇ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਰੇ, ਪਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ

ਹੀਰਾਲਾਲ ਮਹਾਬੀਰ ਪਰਸ਼ਾਦ ਬਨਾਮ ਮੁਤਸੱਦੀ ਲਾਲ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ (ਦੁਆ, ਜੇ.)

ਮੁਦਈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਦਈ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਧੂ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ:-

- (9) ਕੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਲਿਮਟਿਡ ਕੋਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 5ਏ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮਤੇ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਹਨ?
- (10) ਕੀ ਉਕਤ ਮਤਾ 15 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸੀ? ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ?

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1, 2 ਅਤੇ 5 ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਏਜੰਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ, "।" ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮਨਘੜਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। , ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੁੱਦਈ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਦੇ ਨੰ: 7, 9 ਅਤੇ 10 'ਤੇ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਫਰਮ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਕਤ ਐਕਸਚੇਂਜ ਰਾਹੀਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਕੋਲ ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 14 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਕੋਲ 14 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ; 1950, ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 15 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਾਰਵਰਡ ਡੀ ਲਿਵਰੀ ਲਈ ਗੁਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 15 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 6, ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖੁੰਝ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ: ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ

ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨਗੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਨੇ 14 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਛਪਾਈ ਪੇਪਰ-ਬੁੱਕ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1/49 ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1/48) ਦੇ ਪੰਨਾ 113 ਤੋਂ 116 'ਤੇ ਛਾਪੇ ਗਏ ਚੈਬਰ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1949 ਤੋਂ 10 ਮਾਰਚ, 1950 ਤੱਕ ਮੈਸਰਜ਼ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਮਹਾਬੀਰ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਹਨ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੁਝ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੰਦਰਾਜ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਲੇਖਾ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਕੌਣ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ; ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੇਖਾ-ਬੁੱਕਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਪਰ ਆਓ ਇਹਨਾਂ ਬਿਰਤਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਵੇਖੀਏ,

ਸ੍ਰੀ ਸੁਦੇਸ਼ ਮਿੱਤਰ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਦੇ 23 ਸਾਲ ਦੇ ਲੇਖਾਕਾਰ। ਚੌਜ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈਬਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), P.W.1 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 11 ਜੂਨ, 1954 ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਚੈਬਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈ ਦੀਆਂ ਰੇਜ਼ਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਜੈ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1/1 ਤੋਂ 23. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੂਲ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਫਾਈਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1/24 ਤੋਂ 46, ਪਰ ਬਾਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੈਬਰ ਨੇ ਫਾਰਵਰਡ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੈਬਰ ਖੱਟਾ ਬਹਿ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਵਪਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਰੇਜ਼ਾਨਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਕੁੱਲ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ 8 ਅਕਤੂਬਰ, 1949 ਤੋਂ 29 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਤੱਕ ਦੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੀਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ਚਾਹਿਆ, ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਹੀਰਾਲਾਲ ਮਹਾਬੀਰ ਪਰਸ਼ਾਦ ਬਨਾਮ ਮੁਤਸੱਦੀ ਲਾਲ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ (ਦੁਆ, ਜੇ.)

7 ਦਸੰਬਰ, 1954. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1 ਨੂੰ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 14 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਦੀ ਮਿੰਟ ਬੁੱਕ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. ਤੋਂ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। 1/50-ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1/51... ਜਿਰਾਹ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਰੈਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨਾਂ ਵਾਲੇ ਰਜਿਸਟਰ ਦਾ ਪੰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਦਲਾਲ ਕੌਣ ਸਨ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਅਕਾਊਂਟ-ਬੁੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਣਪਛਾਤੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨੈਤਿਕ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਛੋਟੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਖਾਤੇ ਦਾ ਰੂਪ. ਪਰ ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਦੋਂ ਲੇਖਾ-ਬੁੱਕ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚਲੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਦਿੱਖ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਂਟਰੀਆਂ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਨਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ: ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਪਰ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ- ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ, ਬੇਸ਼ਕ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਨ

ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਮੈਮੋਰੀ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਬੂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਤੰਤਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪੈਸੇ ਉਹਨਾਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਕਾ ਰਾਮ-ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਫਰਮ ਠਾਕਰ ਦਾਸ-ਮਥਰਾ ਦਾਸ (1) ਦੇ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇ। ਹੁਣੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਰਾਇਣਦਾਸ ਬਨਾਮ ਸਾਂਗਲੀ ਬੈਂਕ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਲੇਡਨਾ ਕੋਲੀਰੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭੋਲਾਨਾਥ ਰਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲਿਮਿਟਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਫਿਰ ਤੋਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਕਵਾਤਰਾ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ (4) ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਕਾਊਂਟ-ਬੁੱਕ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਤੱਥ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਮਾਤਾ ਮੱਖਣਾ ਦੇਵੀ ਆਦਿ (5) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ।

ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਤਾ-ਬੁੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਹਾਂ

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1962 ਪੰਜਾਬ 27.

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1966 ਐਸ.ਸੀ. 170.

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਕੈਲ. 233.

(4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1933 ਲੋ. 212.

(5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1946 ਸਾਰੇ. 127.

ਹੀਰਾਲਾਲ-ਮਹਾਬੀਰ ਪਰਸ਼ਾਦ ਮੁਤਸੱਦੀ ਲਾਲ-ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ (ਦੁਆ, ਜੇ.)

ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਥੋੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੂਲ ਅਹੁਦੇ. ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੂਜਾ, ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਡੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਦੁਆਰਾ ਠਾਕਰ ਦਾਸ ਬਾਗਈ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਸੀ.ਐਨ. ਭਾਰਗਵ (6) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਅਨੀਮੋਦਰ ਕਿਸਨ ਮਿਟਰ (7) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸਕਾਉਂਟ ਸਾਈਮਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਲਕਸ਼ੇਰ (ਈਸਟਬੋਰਨ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੂਪਰ (8) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਚਾਂਸਲਰ, ਜੋ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਏਜੰਟਾਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਇਕ ਪੈਟਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ.

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਨਾਂ।

ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ. ਐੱਸ. ਕੇ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

#ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਦੁਆਰਾ: ਅਮਨਦੀਪ ਸੂਦ